

Medlemmer i Saltdal kommunes kontrollutvalg

INNKALLING TIL MØTE I KONTROLLUTVALGET

Møtedato: Mandag 15. desember 2014 kl 09.00

Møtested: Formannskapssalen, Rådhuset, Rognan

SAKSLISTE

Saksnummer	Sakstittel
19/14	Godkjenning av protokoll fra kontrollutvalgets møte 13. oktober 2014
20/14	Forvaltningsrevisjonsrapport – Økonomistyring
21/14	Selskapskontroll IRIS service AS og IRIS produksjon AS – eventuell endring av bestilling fra 6. juni 2014
22/14	Spørsmål om praksis ved folkevalgtes melding om forfall til folkevalgt organ
23/14	Orienteringer fra revisjon og sekretariat
24/14	Eventuelt

Eventuelle forfall bes meldt leder eller sekretariat (470 37 452)

Rognan, 8. desember 2014

Jan-Arild Ellingsen (s)
Leder kontrollutvalget

Lars Hansen
Sekretær for kontrollutvalget

Kopi sendes: Ordfører, rådmann, Salten kommunerevisjon IKS,
varamedlemmer i kontrollutvalget til orientering (møter kun etter særskilt innkalling).

SAK 19/14

Godkjenning av protokoll fra kontrollutvalgets møte 13. oktober 2014

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
15.12.2014

Vedlegg:

- Protokoll fra kontrollutvalgets møte 13. oktober 2014

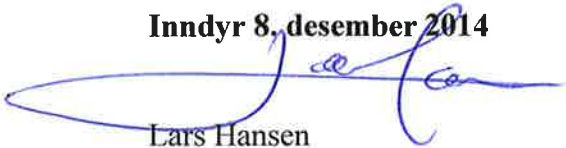
Bakgrunn for saken:

Protokoll fra kontrollutvalgets forrige møte legges frem til godkjenning.

Forslag til vedtak:

Protokoll fra kontrollutvalgets møte 13. oktober 2014 godkjennes.

Inndyr 8. desember 2014

Lars Hansen
Sekretær for kontrollutvalget

PROTOKOLL – SALTDAL KONTROLLUTVALG

Møtedato: Mandag 13. oktober 2014 kl 12.00 – 13.15

Møtested: Formannskapssalen, Rådhuset, Rognan

Saksnr.: 11/14 – 18/14

Til stede:

Jan Arild Ellingsen, leder,
Einar Bødker, nestleder
Kurt Johansen
Anne Olaug Jensen

Forfall:

Tove Berre

Varamedlemmer:

Vara for Tove Berre kunne ikke møte.

Øvrige:

Rådmann Elisabeth Larsen møtte i tilknytning til sakene 12-13/14

Formannskapssekretær Christin Kristensen møtte i tilknytning til sak 12/14

Kommunalleder helse og omsorg Maria Rolandsen og virksomhetsleder Marit N Nybakk møtte i tilknytning til sak 13/14.

Assisterende revisjonssjef Jan Sture Olsen, Salten kommunerevisjon IKS

Sekretær for kontrollutvalget Lars Hansen

**Godkjenning av innkalling
sakliste**

Merknader:

Det fremkom ikke merknader.

SAKSLISTE

Saksnummer	Sakstittel
11/14	Godkjenning av protokoll fra kontrollutvalgets møte 6. juni 2014
12/14	Oppfølging av vedtak tilknyttet kommunal beredskapsplikt
13/14	Saksbehandling i kommunens barnevern
14/14	Bestilling av forvaltningsrevisjon Samhandlingsreformen – Vurdering av ytterligere forvaltningsrevisjon i perioden
15/14	Budsjett 2015 kontroll og tilsyn
16/14	Revisors vurdering av egen uavhengighet
17/14	Orienteringer fra revisjon og sekretariat
18/14	Eventuelt

11/14 Godkjenning av protokoll fra kontrollutvalgets møte 6. juni 2014

Forslag til vedtak:

Protokoll fra kontrollutvalgets møte 6. juni 2014 godkjennes.

Votering:

Forslaget ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Protokoll fra kontrollutvalgets møte 6. juni 2014 godkjennes.

12/14 Oppfølging av vedtak tilknyttet kommunal beredskapsplikt

Rådmann Elisabeth Larsen og formannskapssekretær Christin Kristensen møtte fra administrasjonen for å redegjøre og svare på spørsmål.

Forslag til vedtak (innstilling til kommunestyret):

1. Kommunestyret viser til saksfremlegget og informasjon om manglende oppfølging av kommunestyrets vedtak (7/10 og 14/12) vedrørende kommunal beredskap. Kommunestyret er ikke tilfreds med den oppfølging vedtakene har fått, og har en klar forventning om at rådmannen følger opp kommunestyrets vedtak.
2. Kommunestyret viser til Forskrift om kontrollutvalg og ber rådmannen se til at kontrollutvalget gis de opplysninger, redegjørelser og dokumenter utvalget ber om.
3. Kommunestyret tar til etterretning den fremlagte Plan for lukking av avvik etter tilsyn fra Fylkesmannen i Nordland.

Omforent forslag (innstilling til kommunestyret):

1. Kommunestyret viser til saksfremlegget og informasjon om manglende oppfølging av kommunestyrets vedtak (7/10 og 14/12) vedrørende kommunal beredskap. Kommunestyret er ikke tilfreds med den oppfølging vedtakene har fått, og har en klar forventning om at rådmannen følger opp kommunestyrets vedtak.

2. Kommunestyret viser til Forskrift om kontrollutvalg og ber rådmannen se til at kontrollutvalget gis de opplysninger, redegjørelser og dokumenter utvalget ber om.
3. Kommunestyret tar til etterretning den fremlagte Plan for lukking av avvik etter tilsyn fra Fylkesmannen i Nordland, med dato for ferdigstilling 01.06.2015.

Votering:

Omforent forslag ble enstemmig vedtatt.

Vedtak (innstilling til kommunestyret):

1. Kommunestyret viser til saksfremlegget og informasjon om manglende oppfølging av kommunestyrets vedtak (7/10 og 14/12) vedrørende kommunal beredskap. Kommunestyret er ikke tilfreds med den oppfølging vedtakene har fått, og har en klar forventning om at rådmannen følger opp kommunestyrets vedtak.
2. Kommunestyret viser til Forskrift om kontrollutvalg og ber rådmannen se til at kontrollutvalget gis de opplysninger, redegjørelser og dokumenter utvalget ber om.
3. Kommunestyret tar til etterretning den fremlagte Plan for lukking av avvik etter tilsyn fra Fylkesmannen i Nordland, med dato for ferdigstilling 01.06.2015.

13/14 Saksbehandling i kommunens barnevern

Rådmann Elisabeth Larsen, kommunalleder helse og omsorg Maria Rolandsen og virksomhetsleder Marit N Nybakk møtte fra administrasjonen for å redegjøre og svare på spørsmål.

Kontrollutvalget fikk fremlagt et notat med hovedinnholdet i redegjørelsen

Forslag til vedtak:

Saken legges frem uten forslag til vedtak.

Omforent forslag:

Redegjørelsen fra administrasjonen tas til etterretning.

Vedtak:

Redegjørelsen fra administrasjonen tas til etterretning.

14/14 Bestilling av forvaltningsrevisjon Samhandlingsreformen – Vurdering av ytterligere forvaltningsrevisjon i perioden

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalget bestiller forvaltningsrevisjon *Samhandlingsreformen*, slik det er beskrevet i prosjektplan datert 3. oktober 2014.

Votering:

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Kontrollutvalget bestiller forvaltningsrevisjon *Samhandlingsreformen*, slik det er beskrevet i prosjektplan datert 3. oktober 2014.

15/14 Budsjett 2015 kontroll og tilsyn

Forslag til vedtak:

Saltdal kommunes utgifter til tilsyn og kontroll (revisjon, sekretariat og kontrollutvalg) 2015 foreslås budsjettert til kr 1 174 000.

Regnskaps- og forvaltningsrevisjon, selskapskontroll	Kr 1 024 000,-
Sekretærbistand	Kr 115.000,-
Kurs og opplæring, andre driftsutgifter	Kr 35.000,-
Sum	Kr 1 174 000,-

Saken oversendes formannskapet, jfr forskrift om kontrollutvalg § 18.

Votering:

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Saltdal kommunes utgifter til tilsyn og kontroll (revisjon, sekretariat og kontrollutvalg) 2015 foreslås budsjettert til kr 1 174 000.

Regnskaps- og forvaltningsrevisjon, selskapskontroll	Kr 1 024 000,-
Sekretærbistand	Kr 115.000,-
Kurs og opplæring, andre driftsutgifter	Kr 35.000,-
Sum	Kr 1 174 000,-

Saken oversendes formannskapet, jfr forskrift om kontrollutvalg § 18.

16/14 Revisors vurdering av egen uavhengighet

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalget i Saltdal kommune tar revisors egenvurdering av sin uavhengighet datert 23. juni 2014 til etterretning. Utvalget ber om å bli løpende orientert om forhold som kan endre vurderingen av uavhengighet.

Votering:

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Kontrollutvalget i Saltdal kommune tar revisors egenvurdering av sin uavhengighet datert 23. juni 2014 til etterretning. Utvalget ber om å bli løpende orientert om forhold som kan endre vurderingen av uavhengighet.

17/14 Orienteringer fra revisjon og sekretariat

Sekretariatet orienterte:

- Om dokumenter vedlagt saken
- Om notat utarbeidet i forbindelse med utvikling av felles strategi og eierstyring (utdelt i møtet) – vedrørende interkommunalt samarbeid om innkjøp
- Fremdrift selskapskontroll: Bestillingen ble oversendt revisor først i dag, oppstart blir dermed ikke før i november.

Revisor orienterte:

- Bemanning: som normalt.
- Fremdrift forvaltningsrevisjon Økonomistyring: Utkast til rapport er oversendt administrasjonen til faktaverifisering.

18/14 Eventuelt

Ingen ytterligere saker til behandling.

Rognan fredag 13. oktober 2014

Lars Hansen
Sekretær for kontrollutvalget

Utskrift sendes:

Kontrollutvalgets medlemmer, varamedlemmer
Saltal kommune v/ ordfører og rådmann, Salten kommunerevisjon IKS

SAK 20/14

Forvaltningsrevisjonsrapport Økonomistyring

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
15.12.2014

Vedlegg:

- Salten kommunerevisjon IKS 30.10.2014

Bakgrunn for saken:

Kommunestyret vedtok i sin sak 63/12 Plan for forvaltningsrevisjon 2012 – 2015. Etter innstilling fra kontrollutvalget ble følgende prioriterte områder for forvaltningsrevisjon vedtatt:

1. Akuttfunksjoner i Saltdal kommune (gjennomført)
2. Økonomifunksjoner og styring (gjennomført jfr fremlagte rapport)
3. Rådmannens internkontroll (gjennomført jfr fremlagte rapport)
4. Samhandlingsreformen (bestilt)
5. Overordnet HMS-system (gjennomført)
6. Bruk av kopiert materiale i skoleundervisningen

Med bakgrunn i plan for forvaltningsrevisjon har kontrollutvalget i møte 6. juni 2014, sak 06/14, bestilt forvaltningsrevisjon om Økonomistyring. Denne revisjonen skal dekke prioritert nummer 2 og 3 i kommunestyrets plan for forvaltningsrevisjon.

Formålet med revisjonen har vært å undersøke økonomistyringen i Saltdal kommune. Hovedvekten er lagt på utarbeidelse av økonomiplan, budsjett og rapportering. Først undersøkes rådmannens interne kontroll som omhandler det systemet kommunen har for økonomistyring. Kommunens likviditetsstyring har også inngått i undersøkelsene. For å belyse dette er følgende problemstillinger undersøkt og vurdert:

1. Har kommunen rutiner/styringssystem som gjør det mulig å ha god økonomistyring?
2. Gir budsjettprosessen et fullstendig og realistisk budsjett?
3. Gir økonomirapportene god nok informasjon og blir tiltak fulgt opp?

I forhold til internkontroll er revisors undersøkelser begrenset til de forholdene revisor antar har størst betydning i forhold til kommunens økonomistyring. Rapporten er utarbeidet på grunnlag av en rekke dokumenter (bl.a regnskap 2006-2013, de to siste økonomiplaner, budsjett 2013, 2014, samt tertialrapporter og andre økonomisaker). Videre er rapporten basert på intervjuer med rådmann, økonomisjef, andre kommunale ledere, samt ordfører / leder for opposisjonen.

Revisjonskriterier (krav og forventinger som kan stilles til den funksjon/aktivitet som undersøkes av revisjonen), er kommuneloven med forskrifter, veiledere innen internkontroll, samt økonomisk teori / akseptert praksis.

Saltdal kommune har fra 2006 til og med 2013 opplevd en gradvis forverring av kommunens økonomi. Mens driftsinntektene har økt med 32 % i perioden, har driftsutgiftene økt med 43%. 2006 var det siste året der netto driftsresultat i % av inntekten var større enn 3%, slik det er anbefalt for å ha handlefrihet og en tilfredsstillende egenkapital i investeringene. I alle årene etter 2006 har regnskapsmessig resultat vært negativt før inntektsføring av premieavvik for det enkelte år. I forhold til anbefalingen på 3 % var netto driftsresultat for 2103 kr 21,5 mill lavere enn anbefalt; i tillegg kommer effekten av premieavviket.

Revisor har gått igjennom utviklingen i driftsutgiftene for kommunens enheter for perioden 2011-2013. Samlet budsjettavvik har økt fra minus kr 3,9 mill i 2011, til minus kr 16,7 mill i 2013. Helse/familie og omsorg har de største avvikene.

Revisors funn og vurderinger: Har kommunen rutiner / styringssystemer som gjør det mulig å ha god økonomistyring?

Revisjonskriterier:

- Organisering: Rådmannen har etter kommunelovens § 23 ansvar for å påse at saker som legges frem for de folkevalgte er forsvarlig utredet og at vedtak blir iverksatt. Videre at kommunens drift er gjenstand for betryggende kontroll
- Delegasjon av ansvar og myndighet: Kommunen bør ha og holde vedlike et dokument som gjør greie for roller og ansvar

- Kommunen må etablere rutinebeskrivelser på de viktigste økonomiprosessene (økonomireglement)
- I henhold til kommuneloven med forskrifter stilles det krav om saker vedr økonomi som skal utredes og legges frem for behandling: rullerende økonomiplan, årsbudsjett, økonomisk rapportering, årsregnskap og årsberetning (Årshjul for økonomistyring)
- Rolleforståelse mellom politikk og administrasjon

Revisors funn:

Organisering: Gjennom økonomiplan 2013-2016 ble det vedtatt startet en OU-prosess for å redusere drift i forhold til kommunens økonomiske rammer. To av tre faser i dette er gjennomført, bl.a med innføring av tre samhandlingsområder med tre kommunalledere (for hhv helse og omsorg, oppvekst og kultur, tekniske tjenester). Gjennom dette har rådmannen fått en strategisk ledergruppe som samles ukentlig. Ansvarsstrukturen i økonomisystemet er tilpasset den gamle organiseringen. Det opplyses at dette er tenkt omarbeidet ved årsskiftet 2014/2015.

Delegasjon av ansvar og myndighet: Rådmannen delegerte budsjett- og anvisningsmyndighet til enhetslederne i 2004. Intervjuer viser at også mange ledere under enhetslederne har anvisningsmyndighet. Så langt er ingen anvisningsfullmakter trukket inn i forbindelse med OU-prosessen som pågår. Kommunen har ingen skriftlig oversikt over hvem som kan anvisе fakturaer. Når det gjelder innkjøp opplyses at man ikke har helt oversikt over hvem som kan gjøre dette. Ifølge opplysninger i intervjuer har ansatte ikke forhold seg lojalt til innkjøpsavtalen som er inngått med Samordnet innkjøp i Salten. Revisor opplyser at innkjøpsprogrammet Ajour viser at 78 personer i kommunen har hatt tilgang til å foreta kjøp siden 2009. Kun 32 personer har brukt den delen av programmet som omhandler innkjøp, hvorav 13 personer mer enn 20 ganger siden 2009.

Økonomireglement:

Kommunen har ikke eget økonomireglement eller andre skriftlige økonomirutiner, men det finnes kutyme / innarbeidede rutiner for økonomiarbeidet.

Årshjul for økonomistyring:

Forslag til rullerende økonomiplan og årsbudsjett legges frem til behandling senest i desember hvert år. To tertialrapporter legges frem i løpet av budsjettåret, samt at årsmelding / årsregnskap legges frem. Frister overholdes, med unntak for årsregnskapet som har blitt levert for sent.

Rolleforståelse mellom administrasjon og politikk:

Ut fra intervjuer med kommunale ledere har det kommet klart frem at det ikke alltid er klare skiller mellom hva politikerne gjør og hva administrasjonen gjør, bl.a gis det uttrykk for at politikerne ofte blander roller. Motsatt gis det uttrykk for at rådmannen driver politikk i enkelte saker. Det nevnes videre at politikerne har gjort vedtak som rådmannen mente var urealistiske og som ikke lot seg gjennomføre. De to intervjuede politikerne ga i intervjuene uttrykk for den holdning at politikerne gjør vedtak på bakgrunn av rådmannens utredning, og at rådmannen er administrasjonens leder og iverksetter vedtakene.

Revisors vurderinger:

Organisering: Ny organisering med strategisk ledergruppe vil være bedre enn gammel struktur, spesielt i forhold til økonomistyring, forutsatt god kontakt og informasjonsutveksling nedover i organisasjonen. Det er betenkelig at organisasjonsstrukturen fremstår som halvferdig per i dag. Det er nødvendig med en rydding i ansvarsstrukturen ved førstkommande årsskifte.

Delegasjon av ansvar og myndighet:

Fullmaktene for enhetslederne er 10 år gamle, og delegasjonen bør gjennomgås grundig og korrigeres straks ny organisering er klar. Videre mener revisor det bør foreligge skriftlige fullmakter for hver enkelt, samt en skriftlig oversikt over hvem som kan anvise. Adgangen til å anvise bør begrenses så langt som mulig; dette med tanke på den interne kontroll ved at den som utløser kostnader, også er den som har budsjettansvar. Rådmannen bør sørge for en gjennomgang av hvem som skal ha adgang til innkjøpssystemet Ajour, samt sørge for opplæring til de som kjøper slik at systemet kan brukes.

Økonomireglement:

Skriftlige rutiner bør utarbeides så snart arbeidssituasjonen i økonomiavdelingen tillater det.

Årshjul for økonomistyring:

Kommunen tilfredsstiller lovens krav. Frister overholdes, med unntak av regnskapet.

Rolleforståelse mellom administrasjon og politikk:

I praksis blander begge sidene rollene, etter revisors mening politikerne i langt større grad enn rådmannen. «*Det er avgjørende for en forsvarlig og seriøs saksbehandling at politikerne respekterer administrasjonens rolle i forhold til fagligheten og ikke blander rollene – dette gjelder i høyeste grad også de politikerne som mener å ha faglig kompetanse selv*». Rådmannen på sin side må respektere de politiske vedtakene, og deretter iverksette. Det bør være gode møteplasser for kommunens ledelse og politisk nivå, fordi dette er viktig for å oppnå felles forståelse og et godt samarbeid.

Revisors funn og vurderinger: Gir budsjettprosessen et fullstendig og realistisk budsjett?

Revisjonskriterier:

- Økonomiplan: kommunestyret skal vedta en rullerende økonomiplan en gang per år, og planen skal omfatte minst 4 år.
- Felles forståelse: Jfr departementets veileder må det «*etableres en felles situasjonsforståelse av det økonomiske utgangspunktet i kommunen før tjenestekområder kan prioriteres opp og ned*» Ut fra dette må rådmannen sørge for en kontinuerlig, planmessig kommunikasjon internt i kommunen.
- Årsbudsjett: Kommunestyret skal vedta dette innen årets utgang.
- Finansforvaltning: Kommunestyret skal selv gi regler om dette, og vedtak om slikt reglement skal gjøres minst en gang hver periode

Revisors funn:

Økonomiplan (2013-16, og 2014-17):

Felles for de to økonomiplanene og for tidligere økonomiplaner etter 2002, er at premieavviket et budsjettert med inntektsføring i driften. Premieavviket utgjorde kr 1,6 mill i 2006, mot kr 17 mill i 2013. Økonomiplanen for 2013-16 ble gjennomført med en prosess som involverte administrasjon og politikerne. I planen problematiserte man økte kostnader for fremtidige år, men foreslo minimalt med tiltak for å redusere driften i 2013 (planens første år). For planens senere år ble det foreslått en gradvis reduksjon i enhetenes driftsutgifter. Merforbruket i enhetens drift endte på kr 11,2 mill i 2012. «*Her var det en alvorlig svikt i rapporteringen for 2012.*» Driftsnivået for 2012 lå kr 11,2 mill høyere enn vedtatt budsjett 2012, som igjen var utgangspunkt for økonomiplan 2013-16.

Da økonomiplan 2014-17 skulle utarbeides var enhetenes merforbruk for 2012 kjent (kr 11,2 mill), i tillegg til en prognose for merforbruk 2013 med kr 13-14 mill.

Økonomiplandokumentet fra desember 2013 viste en ubalanse på kr 16 5 mill i forhold til utarbeidede rammer. I budsjett 2014 ble det foreslått tiltak med kr 16,5 mill for å redusere forbruket.

Felles forståelse av den økonomiske situasjonen:

Rådmannen og de intervjuede lederne for øvrig gir uttrykk for at de er klar over den alvorret i den økonomiske situasjonen, og at nedskjæringer er nødvendig. «*Det var vanskelig å få dem til å sette tall på tilpasningsproblemet*». Videre ga lederne uttrykk for at de mente at noen politikere hadde forstått alvorret ved kommuneøkonomien, andre ikke. Det ble også nevnt eksempler på politiske vedtak mot administrasjonens råd som medførte økte driftskostnader selv om kommunen ikke har egne penger til dette. De intervjuede politikerne ga begge uttrykk for at kommunen er i en vanskelig økonomisk situasjon. Heller ikke disse kunne tallfeste størrelsen på kommunens økonomiske tilpasningsproblem.

Årsbudsjettprosessen:

Denne starter med budsjetttrundskriv med foreløpige rammer. Budsjettssystemet inneholder tall for inneværende år, og rammer for det året det skal budsjetteres for. Det skal utarbeides konsekvensjustert budsjett: inneværende års vedtatte budsjett korrigert for endringer gjort etter budsjettvedtaket. Dersom det konsekvensjusterte budsjett inneholder avvik i forhold til tildelt ramme, så må det legges inn tiltak med kommentarer i budsjettssystemet.

Likviditetsplanlegging:

Nytt finansreglement ble vedtatt i sak 7/13. Det er gjort kommunestyrevedtak vedrørende kassakreditt de siste årene (2008: kr 10 mill, 2011: kr 25 mill, 2013: kr 50 mill). Ved utgangen av 2006 hadde kommunen kr 46 mill på bok, og det var ingen kassakreditt. Ved utgangen av 2013 sto det kr 17,4 mill på konto, mens det var benyttet kassekreditt med kr 15,3 mill og ubrukte lånemidler med kr 18,7 mill «*Altså har man lånt penger til drift*».

Revisors vurdering:

Økonomiplan: Kommunen har vedtatt økonomiplan hvert år, slik de skal, og planene er satt opp på en oversiktlig måte. Inntektsføring av premieavvik er inntekter som ikke medfører innbetaling til kommunen, og er derfor ingen reell dekning av kommunens utgifter. «*konklusjonen må bli at det ikke bør budsjetteres med premieavvik*». Revisor mener

kommunens praksis over år har ført til for høye inntekter og utgifter i budsjettet, og at dette har fått meget alvorlige konsekvenser for kommunens likviditet. De to undersøkte økonomiplanene er dermed begge urealistisk høye når det gjelder inntekter. Utgiftene i økonomiplan 2013-16 er på et urealistisk lavt nivå. Driftsnivået i 2012 var høyere enn det som ble brukt som utgangspunkt, og dette burde vært forutsett høsten 2012. Også økonomiplan for 2014-17 er urealistisk, jfr at vedtatt innsparing med kr 16,5 ikke vil kunne gi helårsvirkning for 2014

Forståelsen av kommunens økonomiske situasjon:

Revisor har inntrykk av at de fleste intervjuede lederne har en forståelse av at den økonomiske situasjonen er alvorlig. Det gjenstår imidlertid en del arbeid videre nedover i organisasjonen. Når det gjelder politikerne er det vanskelig å si hvor mye av den økonomiske situasjonen som blir forstått. Revisor har inntrykk av at politikerne har fått mye informasjon om den økonomiske situasjonen, men at det har skortet på å vedta tiltak. Revisor vurderer det slik at det ikke helt er en felles forståelse til stede i kommunen, men at man er nærmere dette nå enn tidligere.

Årsbudsjett:

Av samme grunn som for de to nevnte økonomiplanene, er heller ikke årsbudsjett 2013 og 2014 realistiske. Jfr kommunelovens § 47 er kommunestyrets bevilgninger bindende, men dette gjelder ikke utbetalinger kommunen er rettslig forpliktet til å foreta. Revisor viser til at særlig når det gjelder sosialhjelp kan kommunen være forpliktet til å foreta utbetalinger, men andre overskridelser innen enhetene kan være i strid med den nevnte lovbestemmelsen. Videre mener revisor det kan bli en bedre arbeidssituasjon innen økonomi dersom økonomiplan vedtas om sommeren. Revisor har videre inntrykk av at en del ledere har stor behov for økt økonomikompetanse.

Likviditetsplanlegging:

I henhold til vedtatt finansreglement skulle kommunestyret fått en skriftlig rapport om finansforvaltningen to ganger per år, men dette er ikke fulgt opp. Likviditeten har blitt gradvis verre over flere år. «*Ved å la være å budsjettere med og bruke de positive premieavvikene i drift, og redusere driftsnivået noe, kunne likviditetskrisen ha vært unngått.*». Forholdet innebærer en stor finansiell risiko for kommunen. Revisor mener situasjonen ikke kan være i tråd med kommunens finansreglement som bl.a tilsier at finansforvaltningen skal bidra til stabilitet og langsiktighet,

Revisors funn og vurderinger: Gir økonomirapportene god nok informasjon og blir tiltak fulgt opp?

Revisjonskriterier:

Jfr budsjettforskriften skal administrasjonssjefen legge frem rapporter for kommunestyre gjennom året. Her skal det fremgå utvikling i inntekter / innbetalinger, og utgifter / utbetalinger i henhold til vedtatt budsjett. Dersom det er rimelig grunn til å anta at det kan oppstå nevneverdig avvik, skal administrasjonssjefen foreslå nødvendige tiltak i sin rapportering til kommunestyret.

Revisors funn:

Rådmannen legger frem tertialrapporter per 30. april og 31. august. Rapportene skal i henhold til mal inneholde regnskapsoversikt for hver enhet (på hovedpostnivå), avvik i forhold til budsjett, samt fremskrivning av regnskapet for hver hovedpost. Videre er det lagt opp til at enhetsleder skal kommentere hver hovedpost, lage en kort oppsummering og foreslå tiltak. Ifølge revisor har enhetene kommentert avvikene, og beskrevet årsaken til dem, men flere av rapportene fra enhetene mangler prognoser, og nesten alle mangler konkrete tiltak for hva man skal gjøre med merforbruket.

Budsjettall for 2014 ble lagt inn i kommunens regnskapssystem først i april 2014. Tertialrapport 2 2012 foreslo ingen konkrete tiltak. Tertialrapport 1 2013 viste en prognose med et merforbruk med kr 10-12 mill. Her vedtok kommunestyret å be rådmannen iverksette stopp i ansettelser og innkjøp, samt reduksjoner i overtid og vikarbruk. Det opplyses at ut fra at det ikke var tiltak i rapporten så ble det deretter lagt frem en tilleggs sak til formannskapet med mange tiltak. Formannskapet vedtok å ta saken til orientering.

Tertialrapport 2 2013 opprettholdt prognosen på merforbruk, og viste til tiltakene i den nevnte formanns saksaken. Det ble ikke vedtatt tiltak. I tilknytning til budsjett 2014 ble det vedtatt innsparing med kr 16,5 mill. Tiltak omfattet reduksjoner i bemanningen som var lite konkretisert. Konkretiseringen kom i forbindelse med vedtak i OU-prosessen fase 2 juni 2014.

Det ble ikke rapportert skriftlig på disse tiltakene i første halvår 2014, og tiltakene ble heller ikke kommentert i tertialrapport til kommunestyret.

Revisors vurdering:

Tertialrapportering er vanlig og tilfredsstillende budsjettforskriften § 10 vedr budsjettstyring / rapportering. Rådmannen bør etter revisors vurdering sørge for at det så langt praktisk mulig rapporteres månedlig fra enheter til økonomiavdeling. Kommunen skulle hatt et eget økonomireglement. Når det gjelder innholdet i rapporteringen kommenterer revisor at manglende prognoser og oversikt i forbindelse med tertial 2 i 2012 medførte at man ikke forutså merforbruk på kr 11,2 mill. Etter revisors mening var dette «*dårlig håndverk fra enhetene*». Revisor mener videre at flere av økonomirapportene fra enhetene gir for dårlig informasjon til å egne seg som grunnlag for økonomiske beslutninger. Konkretiseringen av nedbemanningen kom for sent til at dette kunne få helårsvirkning i 2014, og tiltakene har ikke blitt fulgt godt nok opp. Videre skriver revisor at «*Det rapporteres for sjelden og vedtatte tiltak har blitt fulgt for dårlig opp.*»

Revisors anbefaling:

1. Alle ledernivå i den nye organiseringen bør komme på plass snarest mulig. Ansvarsstruktur i økonomisystemet og delegasjon av budsjett/anvisningsmyndighet bør gjennomgås grundig.
2. Innkjøpsrutinene bør skjerpes, og det bør vurderes hvem som skal kunne kjøpe inn på vegne av kommunen.
3. Det bør innføres månedlig skriftlig økonomirapportering til rådmann /økonomisjef. Det skal lages prognoser, og ved prognostisert merforbruk skal tiltak foreslås. Det bør følges nøye opp at tiltak iverksettes og gjennomføres etter plan.

4. Kommunen bør vurdere å styrke økonomiavdelingen.
5. For å få kontroll over likviditeten og for samtidig å få driften ned på et nivå tilpasset kommunens reelle inntekter, bør det enkelte års positive premieavvik ikke benyttes til drift.

Rådmannens kommentar:

Rådmannens kommentar til rapporten er lagt ved rapporten i sin helhet.

Vurdering:

Salten kommunerevisjon IKS har gjennomført en undersøkelse og utarbeidet en rapport i samsvar med det oppdrag de ble gitt av kontrollutvalget. Videre er revisjonen utført i samsvar med kravene i Standard for forvaltningsrevisjon. Revisjonen ble bestilt i juni 2014, og det har vært god fremdrift i revisjonens arbeid.

Rapporten får frem at kommunen har en del konkrete utfordringer knyttet til sin økonomiske situasjon, men også i forhold til mangler ved rutiner, rapportering og oppfølging. Revisor har gitt konkrete anbefalinger som kan bidra til forbedringer.

Forslag til vedtak (innstilling til kommunestyret):

1. Forvaltningsrevisjonsrapporten Økonomistyring er forelagt kommunestyret og tas til etterretning.
2. Kommunestyret ber rådmannen merke seg rapportens anbefaling.
3. Kommunestyret vil trekke frem følgende forhold for oppfølging fra administrasjonen.

Inndyr 8. desember 2014

Lars Hansen
Sekretær for kontrollutvalget

SAK 21/14

Selskapskontroll IRIS service AS og IRIS produksjon AS – eventuell endring av bestilling fra 6. juni 2014

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
15.12.2014

Vedlegg:

- Salten kommunerevisjon IKS 28.11.2014: Notat Offentlige anskaffelser i IRIS Salten IKS

Bakgrunn for saken:

Saken er satt på dagsorden etter avtale med utvalgets leder.

Kontrollutvalget vedtok i sak 06/14, 6 juni 2014, å bestille en selskapskontroll knyttet til selskapene IRIS Service AS og IRIS Produksjon AS. Formålet med revisjonen var beskrevet som å få vurdert om IRIS etterlever gjeldende regelverk for offentlige anskaffelser, og om dette også ivaretas i samhandling med datterselskap. For å belyse dette var det utarbeidet to problemstillinger som skulle undersøkes:

1. I hvilken grad har IRIS system og rutiner for å sikre at anskaffelsesregelverket følges?
2. Er selskapets praksis i tråd med lov og forskrift?

Revisjonen har jobbet med selskapskontrollen som gjelder IRIS-selskapene. I arbeidet så langt har det dukket opp juridiske spørsmål når det gjelder transaksjoner mellom selskapene. Ut fra dette har jeg bedt revisor om et notat som omhandler dette. Notatet er vedlegg til saken, og revisjonen viser her til nyere dommer og ny veileder i forhold til offentlige anskaffelse, og at rettstilstanden på området er "uklar og i bevegelse". Ut fra dette mener revisor at de ikke vil kunne vurdere eller trekke konklusjoner når det gjelder interne transaksjoner mellom selskapene.

I forbindelse med at saken er satt på dagsorden er revisor bedt om å møte i kontrollutvalget for å gjøre nærmere rede for dette.

Vurdering:

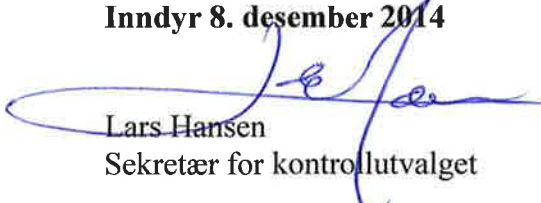
Kontrollutvalget kan velge å bare ta notatet til etterretning. Bestillingen fra tidligere i år vil fortsatt være gjeldende, og revisor vil utarbeide en rapport som kommer til å belyse forhold ved IRIS-selskapene, men som kommer til å mangle konklusjoner når det gjelder egenregi / tildeling av egenrett.

Kontrollutvalget kan eventuelt vurdere en noe endret selskapskontroll, som f.eks går dypere inn i spørsmålet om selskapet / selskapene utad overholder lov om offentlig anskaffelse.

Forslag til vedtak:

Saken legges frem uten forslag til vedtak.

Inndyr 8. desember 2014

Lars Hansen
Sekretær for kontrollutvalget

NOTAT – OFFENTLIGE ANSKAFFELSER I IRIS SALTEN IKS

Bodø, 28. november 2014

Til kontrollutvalget i Saltdal kommune

Fra Salten Kommunerevisjon IKS/v Inger Håkestad

Sammendrag

Kontrollutvalget i Saltdal vedtok 06.06.14 (sak 6/14), bestilling av selskapskontroll for selskapene Iris Service AS og Iris Produksjon AS, slik som det er beskrevet i plan fra Salten kommunerevisjon datert 02.06.14.

Vi har sett nærmere på regelverket på området egenregi, der regelverket for offentlige anskaffelser ikke kommer til anvendelse. Vi har også sett på reglene for tildeling av enerett, som er et av unntakene fra lov om offentlige anskaffelser. Det synes som om både egenregi og tildeling av enerett kan være aktuelle revisjonskriterier. Rettstilstanden på området er uklar og i bevegelse. Det medfører at vi ikke vil kunne vurdere eller trekke konklusjoner i forhold til interne transaksjoner mellom selskapene i Iris Salten IKS.

Kort om Iris Salten IKS

Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) pålegger kommunene følgende oppgaver:

Kommunal tømming av slam fra slamavskillere (septiktanker, privet m.v.), § 26

Krav til anlegg for behandling av avfall, § 29

Kommunal innsamling av husholdningsavfall, § 30

Det offentlige står fritt til å organisere sin virksomhet på den måte som det finner mest hensiktsmessig for å løse sine oppgaver. Det betyr at en offentlig oppdragsgiver står fritt til å bestemme om de vil dekke sin etterspørsel fra eksterne leverandører, eller om de vil bruke egne ressurser. I det siste tilfellet sier man at det offentlige utfører leveransen i egenregi. Når kommunene overfører oppgavene til et kommunalt selskap er det utvidet egenregi.

Kommunene i Salten har valgt å opprette et interkommunalt selskap for å løse disse oppgavene. Iris Salten IKS er et interkommunalt selskap eid av kommunene Beiarn, Bodø, Fauske, Gildeskål, Hamarøy, Meløy, Saltdal, Steigen og Sørfold. Selskapet har organisert driften i flere datterselskaper som er aksjeselskaper. Iris Service AS, Iris Produksjon AS og Retura Iris AS driver innenfor avfallbransjen, og er 100 % eid av Iris Salten IKS. Det er ingen private eiere i disse AS'ene.

Det er Iris Service AS og Iris Produksjon AS som utfører de oppgavene kommunene er pålagt etter forurensningsloven. Iris Service AS er et ikke-kommersielt selskap, mens Iris Produksjon AS og Retura Iris AS er kommersielle. At selskapene er kommersielle, betyr at de har oppdrag også utenom oppgavene de får fra eierkommunene.

Iris Salten IKS har en relativt komplisert selskapsstruktur. I tillegg til avfallsselskapene, består konsernet Iris Salten IKS også av eierandeler i HT Safe AS og Labora AS (h.h.v. 73,35 % og 98 %), samt 100 % eierskap i Mivanor AS, som er opprettet i 2014.

Administrerende direktør i Iris Salten IKS har i representantskapssak 13/10 (26.04.13) gjort rede for innkjøpspolitikken i Iris Salten IKS (se vedlegg 1). Saken ble på forhånd styrebehandlet. Styrevedtaket lyder:

”Styret har behandlet forespørselen fra Øystein Wik. Dagens praksis innenfor de områdene som er tatt opp er i henhold til styrets ønske. Saken legges frem som orienteringssak til representantskapet”.

Representantskapets vedtak:

”Representantskapet tar saken til orientering”

Revisjonen har ikke undersøkt nærmere det som skisseres i saken. Vi har fått bekreftet fra administrerende direktør at det er denne innkjøpspolitikken som fortsatt gjelder.

Om rettstilstanden på området egenregi

Når tema for undersøkelsen er offentlige anskaffelser, vil denne selskapskontrollen måtte være en forvaltningsrevisjon. Kriteriene vil normalt sett finnes i lov om offentlige anskaffelser, forskriften til loven (FOA), og departementets veileder til forskriften.

Lov om offentlige anskaffelser med forskrift har ikke regler for egenregi. Læren om egenregi er blitt presisert og utviklet gjennom en rekke dommer i EU-domstolen. Utgangspunktet for dette var den såkalte Teckal-dommen der det ble utarbeidet to kriterier som begge måtte oppfylles for at unntaket fra anskaffelsesreglene om egenregi skal komme til anvendelse:

1. Oppdragsgiver må utøve en kontroll over leverandøren som tilsvarer den kontroll den utøver over sin egen virksomhet (kontrollkriteriet)
2. den vesentlige delen av leverandørens aktivitet må være for oppdragsgiveren (aktivitets- eller omsetningskriteriet)

Læren om egenregi er skapt av domstolene, og er fremdeles under utvikling. Veilederen til forskrift om offentlige anskaffelser (FOA) har helt siden 2006 hatt et kapittel om egenregi. Veilederen fra 2006 er oppdatert i desember 2013 i forhold til utviklingen som har vært de senere år på dette området. Det uten at klarere revisjonskriterier har framkommet.

For kontrollkriteriet kan vi si med sikkerhet at dersom tildeling skal skje i egenregi, er det et minstekrav at det ikke må være private eierinteresser inne i bildet. For omsetningskriteriet var det i den forrige veilederen antydning at en kommersiell omsetning på 10-20 % kunne tillates. I siste og oppdaterte utgave av veilederen står det at

“ved vurdering av omsetningskriteriet er det klart at en ikke kun skal se matematisk på omsetningstall. Det skal også foretas en vurdering av alle de relevante kvalitative momenter. Det er uavklart hvilke momenter man skal se på i denne vurderingen”.

Veilederen stiller opp et eksempel der KOFA (klagenemda for offentlige anskaffelser) mente at omsetningskriteriet ikke var oppfylt med 14,1 % omsetning til eksterne kjøpere. Dette gjaldt vaskeritjenester. KOFA mente at denne typen tjenester ikke var en typisk offentlig oppgave og at det eksisterte et marked for slike tjenester. Men så spør det hvilke kvalitative momenter som bør vurderes i tilfellet Iris Salten IKS med aktuelle datterselskaper som egenregien er viderefordelt til. Det er klart at kommunene er pålagt å sørge for renovasjonstjenester til innbyggerne, og at dette er en typisk offentlig oppgave.

I veilederen står det også om omvendt egenregi og tildeling til søsterselskaper:

“Det er ikke avklart i rettspraksis om det er mulig med en organisering i offentlig regi der tildeling av kontrakter kan skje i egenregi fra den kontrollerte enhet til den kontrollerende, eksempelvis levering fra eier til underordnet selskap (såkalt omvendt egenenergi). Det er heller ikke avklart om unntaket for egenregi omfatter tildeling av kontrakter mellom søsterselskaper, dvs. mellom enheter som kontrolleres av samme morselskap”.

Her synes det for øvrig å være feil i teksten i veilederen, omvendt egenregi tenker vi er tildeling fra underordnet selskap til eier.

Hva kan revisjonen vurdere, og hvilke konklusjoner kan vi trekke?

Vi kan kartlegge og vurdere rutineene selskapene har på innkjøpsområdet og konkludere i forhold til fastsatte revisjonskriterier, jfr. problemstilling 1 i revisjonsplanen. I forhold til de to aktuelle selskapene Iris Service AS og Iris Produksjon AS, samt morselskapet Iris Salten IKS, vil vi kunne kartlegge hvilke anskaffelser de tre nevnte selskapene har gjort, fra hvem, og med hvilken innkjøpsmetode, jfr. problemstilling 2 i revisjonsplanen. Vi vil også kunne kartlegge hvilke oppdragsgivere selskapene har hatt, og sannsynligvis få en bekreftelse av hvor stor del av inntektene som er kommersielle.

Lov om offentlige anskaffelser med forskrift gir klare retningslinjer for offentlige anskaffelser mellom ulike rettssubjekter. Vi vil derfor kunne vurdere og konkludere på hvorvidt selskapet (ene) følger loven i forhold til kjøp fra eksterne selskaper. Ut fra avtalen om Samordnet innkjøp i Salten vil vi også kunne vurdere i hvilken grad denne samarbeidsavtalen overholdes i forhold til inngåtte rammeavtaler.

Alle selskapene i Iris, både IKS'et og alle aksjeselskapene, er hver for seg egne rettssubjekter som i utgangspunktet er underlagt Lov om offentlige anskaffelser. EU-domstolen har akseptert at det kan være en tilknytning mellom to rettssubjekter (i dette tilfellet kommunene og IKS'et) som gjør at regelverket likevel ikke kommer til anvendelse. Da handler det om utvidet egenregi.

Det eneste vi vil kunne konkludere med i forhold til egenregi, er at kommunene som inngår i Iris Salten IKS kan tildele oppgaver i utvidet egenregi til Iris Salten IKS. Det er det eneste vi vil kunne si med sikkerhet. Vi vil ikke være i stand til å vurdere og konkludere i forhold til de interne transaksjonene som skjer mellom morselskapet Iris Salten IKS og datterselskapene, og heller ikke i forhold til de transaksjonene som skjer mellom datterselskapene. Det er også uklart hvorvidt hele selskapsstrukturen bør tas med i vurderingene, eller om vi enkelt kan avgrense det til bare de to aktuelle datterselskapene og morselskapet.

Tildeling av enerett

Ved siden av egenregi, finnes det et unntak fra lov om offentlige anskaffelser som også er prøvd rettslig i forhold til avfallsselskaper. Det er tildeling av enerett på områder der det offentlige organet har hjemmel i lov og forskrift. Her er det hjemmel i forurensningsloven §§ 26, 29 og 30 som er utgangspunktet.

I de senere år har det vært dommer i ESA (EFTA Surveillance Authority) og i KOFA der retten til å tildele enerett har vært vurdert. Forskriftens (FOA'S) § 1-3 angir hva lov om offentlige anskaffelser ikke får anvendelse på. I punkt h står det om enerett:

"kontrakter om offentlige tjenestekjøp som tildeles et organ eller en sammenslutning av organer som selv er en offentlig oppdragsgiver som definert i § 1-2 (hvem som er omfattet av forskriften) med hjemmel i en enerett organet har i henhold til en kunngjort lov, forskrift eller administrativt vedtak, forutsatt at bestemmelsene er forenlige med EØS-avtalen"

Departementet har i desember 2013 gjort endringer i sin veileder også for det som står om tildeling av enerett. I følge den nye utgaven er det tre vilkår som må være oppfylt for at unntaket fra lov om offentlige anskaffelser skal gjelde:

- kontrakten tildeles et organ som selv er en offentlig oppdragsgiver (jfr. definisjon i forskriftens § 1-2 (2))
- organet må ha kunngjort enerett til å utøve den angjeldende type virksomhet
- eneretten må være forenlig med EØS-avtalen.

Norsk Industri (medlem i Næringslivets hovedorganisasjon) klaget i nov. 2012 inn for ESA 14 norske behandlingsanlegg for avfall, hvor de mente at det forelå ulovlige tildelinger av enerett. ESA behandlet to av dem, tildeling av enerett til Ecopro AS og Returkraft AS. Returkraft AS driver også kommersiell virksomhet ved behandling av næringsavfall. Selskapet er eid av flere ulike IKS, blant annet Avfall Sør IKS. ESA kom til at tildelingene av enerett var lovlige.

I den nye utgaven av veilederen til offentlige anskaffelser er det et eksempel fra KOFA fra februar 2013, der enerett ble gitt til BIR avfallsenergi AS. Her har eierkommunene tildelt BIR AS enerett til å håndtere kommunens lovpålagte renovasjonsoppgaver. Denne eneretten har BIR AS tildelt videre til BIR Avfallsenergi AS. KOFA fant tildelingen av enerett lovlig. I eksemplet står blant annet følgende:

”Både vilkåret om at BIR avfallsenergi AS må anses som en offentlig oppdragsgiver, og vilkåret om at eneretten må være forenlig med EØS-avtalen ble problematisert i saken. Selskapet behandlet også innsamlet næringsavfall fra kommunene på kommersielle vilkår. Klagenemnda la til grunn at det følger av praksis fra EU-domstolen at et selskap også kan ha kommersielle aktiviteter, så fremt virksomheten fortsetter å tjene allmennhetens behov. Behandling av næringsavfall utgjorde om lag halvparten av selskapets virksomhet”.

I tilfeller med tildeling av enerett har det tidligere vært reist spørsmål om eventuell kryss-subsidiering og/eller offentlig støtte.

Konklusjon

I forhold til å vurdere tildeling av oppdrag i egenregi og/eller tildeling av enerett på en forvarlig måte, stiller departementets veileder opp noen eksempler. Men det er ulik selskapsstruktur/organisering og ikke direkte sammenlignbart med Iris Salten IKS. Slik vi ser det, er også interne forhold selskapene i mellom uavklart når det gjelder anskaffelser.

Dette er kompliserte saker som så langt har vært prøvd for ulike domstoler. Dette uten at departementet har kunnet stille opp klare kriterier som forteller oss hvilken praksis som er i tråd med lovverket og hva som ikke er det. Vi kan derfor ikke vurdere lovligheten av interne transaksjoner i Iris Salten IKS.

Vedlegg 1: Representantskapssak 13/10 (26.04.13)

SAK 22/14

Spørsmål om praksis ved folkevalgtes melding om forfall til folkevalgt organ

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
15.12.2014

Vedlegg:

- Brev fra Saltdal kommune datert 02.12.2014: Spørsmål om praksis ved folkevalgtes melding om forfall til folkevalgt organ

Bakgrunn for saken:

Saken er satt på dagsorden etter avtale med utvalgets leder.

Sekretariatet har sendt brev til administrasjonen med spørsmål om praksis ved folkevalgtes melding om forfall til møte i folkevalgt organ. Saken har sitt utspring i en sak som har vært omtalt i Saltenposten gjennom nyhetsoppslag 8. november 2014 «Stilte spørsmål om møtenekt», deretter leserinnlegg 13.11.2014 «Saltdalspolitikken», og til slutt leserinnlegg 15.11.2014 «Arbeiderpartiet – alle skal med».

Spørsmålet om hvem som kan / skal møte i folkevalgt organ er regulert kommunelovens § 40 *Rett og plikt til å delta i møter i kommunale og fylkeskommunale organer. Inhabilitet. Rett til dokumentinnsyn.* Bestemmelsens pkt 1 sier at «Den som er valgt som medlem av kommunalt eller fylkeskommunalt organ, plikter å delta i organets møter, med mindre det foreligger gyldig forfall»

I forbindelse med saken er rådmannen bedt om å redegjøre om hvordan administrasjonen har forholdt seg til spørsmålet om den valgte representanten Berit Vik Meisler har forfall til møte i kommunestyret 6. november 2014.

Det er videre spurt om rådmannen / administrasjonen har akseptert og forholdt seg til at andre enn den nevnte representanten har meldt forfall til det aktuelle kommunestyremøtet.

Det foreligger svarbrev fra rådmannen datert 02.12.2014 som er lagt ved saken. Rådmannen gjør rede for praksis for melding av forfall, men også informasjon om den konkrete saken tilknyttet spørsmålet om representanten Meislers forfall til kommunestyret 6. november 2014. Videre opplyses det at det er svært sjeldent at andre enn vedkommende representant melder forfall til møter.

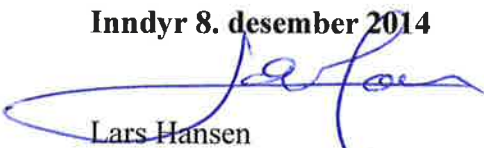
Vurdering:

Den som er valgt til kommunestyre eller annet organ har et selvstendig, personlig mandat. Dette gjelder også i forhold til melding om forfall, og det er den enkelte valgte representant som er ansvarlig for å melde fra dersom vedkommende har gyldig grunn til forfall. Kommunelovens kommentarutgave (Bernt Overå) omtaler spørsmålet om melding av forfall som noe som er tilknyttet den enkelte representant: *«Loven setter ingen frist for når det enkelte medlem må melde fra om forfallsgrunnen. Det må imidlertid anses som en soleklar tjenesteplikt å gi varsel så snart man har kunnskap om at man vil være lovlig hindret fra å møte»* Den enkeltes plikt til selv å melde forfall kan imidlertid ikke gjelde uansett forhold. Akutt sykdom eller andre alvorlige forhold kan være til hinder for at representanten selv kan melde fra, og i slike tilfeller bør nærstående kunne gi melding om forfall.

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalget tar rådmannens svarbrev datert 02.12.2014 til etterretning.

Inndyr 8. desember 2014

Lars Hansen
Sekretær for kontrollutvalget

Saltdal kommune
Administrasjonskontor

SKU
03.12.14
JNR 14/761
ARU 417
6-1

Salten Kontrollutvalgsservice
Postboks 54
8138 INNDYR

Att. Lars Hansen

Deres ref:	Vår ref	Saksbehandler	Dato
	2011/1326	Christin Kristensen, tlf.: 75 68 20 18	02.12.2014

Spørsmål om praksis ved folkevalgtes melding om forfall til møte i folkevalgte organ

Det vises til deres brev dat. 20.11.14.

1. Forfall til kommunestyret. Vi har praksis at forfall meldes til servicekontoret (på vegne av formannskapssekretæren) som har ansvar for å innkalle varamedlemmer. Formannskapssekretæren holder seg orientert med status for deltakelse. Forfallet for Berit Vik Meisler ble innmeldt på tirsdag 25.09. av daværende gruppeleder for Arbeiderpartiet med presserende arbeid som forfallsgrunn. Varamedlem ble innkalt på vanlig måte.

Tirsdag kom det telefonhevelse fra Berit Vik Meisler til formannskapssekretæren om hennes rettigheter som medlem i forhold til å delta på møte til tross for sterke signaler fra AP-gruppa. Formannskapssekretæren orienterte om innholdet i kommunelovens §40 samt til kommunestyrets vedtatte reglement for inneværende periode. Rådmannen ble orientert om forholdet umiddelbart etter telefonsamtalen.

I tillegg ble Berit Vik Meisler orientert og oppfordret om at dersom hun valgte å møte på kommunestyret tross melding om forfall, hadde hun rett til å delta på møtet. Dvs at varamedlemmet måtte da forlate møtet.

Rundt denne hendelse hadde Berit Vik Meisler sykdom, slik at hun valgte å ikke møte på k.styremøtet.

2. Aksept at andre enn vedkommende som melder forfall. Dette skjer svært sjeldent og om det har skjedd har det vært enighet om at en annen enn medlemmet selv kunne melde forfall på vegne av vedkommende, f.eks. ektefelle. Dette kan ha bakgrunn i praktiske årsaker. I dette tilfelle hadde man ikke fått kjennskap til årsaken hvis Berit Vik Meisler ikke selv hadde tatt kontakt.

Hvis dette gjaldt et annet parti, ville det vært naturlig å ta det opp med ordføreren umiddelbart. I dette tilfelle har rådmannen tatt dette opp med ordføreren etter møtet.

Postadresse
Kirkegt. 23, 8250 Rognan

Besøksadresse
Rådhuset, 8250 Rognan

Telefon
75 68 20 00

E-post: postmottak@saltdal.kommune.no
Bankkto: 4628.07.00495
1503.47.15200

www.saltdal.kommune.no
Bankkto-skatt: 6345.06.18405

Org.nr
972 417734

Lovlig forfallsgrunn: De mest brukte grunner for forfall hos oss, er sykdom, presserende arbeid og at vedkommende blir bortreist. I praksis kreves det ikke dokumentasjon på den forfallsgrunn som oppgis. I kommentarene (1) til §40 i kommuneloven henvises det til at det er rom for skjønn ved vurdering av lovlig forfall. Det står også at ansvaret for at unødvendig bruk av forfall som igjen kan bidra til en uheldig utvikling i møtekulturen ligger hos organets leder.

Rådmann har ansvar for at det organiseres mottak av forfallsmeldinger og innkalling av varamedlemmer på en effektiv måte, noe som vi mener at vi har gode rutiner for.

Rådmann har også ansvar for å gjøre oppmerksom på at en del praksis i det politiske miljøet, kan være i strid med bestemmelser i kommunelov og reglement, men har ingen konkret myndighet til å iverksette tiltak i slike tilfeller.

Med vennlig hilsen

Elisabeth Larsen
Rådmann

Christin Kristensen
formannskapssekretær

SAK 23/14

Orienteringer fra revisjon og sekretariat

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
15.12.2014

Vedlegg:

- E-post fra Grete Loe 3.12.2014, Oversendt fra formannskapssekretær
- E-post til Grete Loe 3.12.2014: vedr innkalling som vara til kontrollutvalget
- Notat til drøfting: Prinsipielle problemstillinger tilknyttet felles strategier og eierstyring for kommunene i Salten

Bakgrunn for saken:

Kontrollutvalget gis orienteringer fra revisjon og sekretariat om status når det gjelder arbeidet med kontroll og tilsyn.

Notatet som ligger ved er et vedlegg til kommunestyrets sak om eierstrategier. I notatet reises spørsmål vedrørende organisering av anskaffelser.

Inndyr 8. desember 2014

Lars Hansen
Sekretær for kontrollutvalget

Svar Svar til alle Videresend

VS: Vedr innkalling som vara til kontrollutvalget.

Christin Kristensen [christin.kristensen@saltdal.k..

Til: Lars Hansen

4. desember 2014 09:07

Du videresendte denne meldingen 04.12.2014 09:45.

Til orientering til deg som innkaller vara.

Mvh
Christin Kristensen

Fra: Grete Loe [mailto:grete@sbnnett.no]
Sendt: 3. desember 2014 20:13
Til: Christin Kristensen
Emne: Vedr innkalling som vara til kontrollutvalget.

Hei. Jeg har vært vara i kontrollutvalget i siste periode. Jeg har aldri vært innkalt. Jeg har mottatt sakspapirene/referat. Flere ganger i referatet har det stått at vara ikke kunne møte. Jeg vil bare opplyse om at jeg som vara aldri har vært spurt om å møte. Jeg vet ikke om dette har skjedd mange ganger i perioden, men ved noen tilfeller har jeg oppdaget at dette har stått i referatet pussig nok.

Mvh grete Loe

SKU
04.12.14
JNR¹⁴/779
ARK 4/2
1.1

Svar Svar til alle Videre send

VS: Vedr innkalling som vara til kontrollutvalget.

Lars Hansen

Til: grete@sbnett.no

Kopi: christin.kristensen@saltedal.kommune.no; jae@stortinget.no

4. desember 2014 09:45

Hei Grete!

Det er jeg som sender ut sakspapirer og referat til kontrollutvalgsmøter. Jeg har fått oversendt e-posten nedenfor der du tar opp at du ikke har blitt innkalt til kontrollutvalget på tross av at det i protokollen står at vara ikke kunne møte.

Kommunestyrets vedtak om valg til kontrollutvalg så ut som følger:

Medlemmer	Varamedlemmer
AP, SV, SP	
Einar Bødker (AP)	Grete Loe (AP)
Kurt Johansen (SV)	Morten Ness Nilsen (SV)
Tove Berre (SP)	Bente Frøland (SP)
H, FRP, KRF	
Jan Arild Ellingsen (FRP)	Edel Russaanes (FRP)
Elisabeth Alstad (H)	Åse Tjørve (H)

Vedtaket ser jo ut til å dele kontrollutvalget i to grupperinger: AP/SV/SV på den ene siden, og H, FRP, KRF på den andre siden. Men når varamedlemmene ikke har stått i nummerrekkefølge så har jeg gått ut i fra at det er personlige vara i og med at de er satt opp på siden av hverandre med medlem AP - varamedlem AP, medlem SV - varamedlem SV, osv osv.

Når f.eks Kurt Johansen har meldt forfall, så har jeg kalt inn Morten Ness Nilsen som vara. Han har ikke kunnet møte, så da har jeg skrevet i protokollen at vara ikke kunne møte.

Mener du at kommunestyrets vedtak skal forstås slik at du skulle vært kalt inn som 1. vara for Einar Bødker, Kurt Johansen og Tove Berre?

Hilsen Lars

Med vennlig hilsen
Lars Hansen
Sekretariatsleder
Salten kontrollutvalgsservice
Postboks 54, 8138 Inndyr

Fra: Christin Kristensen [christin.kristensen@saltedal.kommune.no]

Sendt: 4. desember 2014 09:07

Til: Lars Hansen

Emne: VS: Vedr innkalling som vara til kontrollutvalget.

Til orientering til deg som innkaller vara.

Mvh

SKU
04.12.14
JNR 14/780
ARK 417
l.l

Notat til drøfting: Prinsipielle problemstillinger tilknyttet felles strategi og eierstyring for kommunene i Salten

For at Saltenkommunene skal kunne vedta eierstrategien som er utarbeidet for felles eierstyring, har jeg trukket frem noen elementer i eierstrategien som jeg mener dere bør ta konkret stilling til i forkant av vedtakelse og noen forhold som må vedtas å rydde opp i for at Salten kommunene skal fremstå som troverdige når de presenterer sin eierstrategi.

Eierstrategien – går dere for dette:

1. Jeg foreslår 4 prinsipper for styring av samarbeid. Litt usikker på effektivt..... Er dette noe dere kan stå for?

Det skal praktiseres åpenhet, kommunene skal som eier være forutsigbare og det skal jobbes for størst mulig grad av effektivitet i tjenesteproduksjonen i et langsiktig perspektiv.

2. Finansieringsmodell: Er dere enige?

Ved vurdering av finansieringsmodell for interkommunale samarbeid skal det tas utgangspunkt i følgende hovedlinjer:

- a) Kostnader fordelt etter innbyggertall.
- b) Kostnader fordelt etter innbyggertall, men fordelt på intervaller med synkende beløp ut fra økende innbyggertall. Differensiering av pris avhengig av innbyggertall, innehar en fordeling av grunnkostnadene på deltakerkommunene.
- c) Likt grunnbeløp for alle deltakerkommuner.
- d) Differensiert grunnbeløp for deltakerkommuner. Grunnbeløpet må ta høyde for kriterier i rammetilskuddet som slår svært ulikt ut for de enkelte kommunene.
- e) Etter uttak av tjenester.

Uttak av tjenester betales til fulle av den enkelte kommune, inkludert overheadkostnader.

Se vedlegg 2: Ulike modeller for finansiering av samarbeid.

3. Kan dere gå med på følgende rundt vedtekter og selskapsavtaler?

Dersom selskapsavtalen eller vedtektene er til behandling i kommunestyrene, gjelder følgende ordning:

Likelydende vedtak i 2/3 av kommunene er bestemmende. Den eller de kommuner som har et vedtak som avviker fra dette, må behandle avtalen på nytt. Alternativene blir da enten å gjøre et likelydende vedtak som flertallet eller tre ut av samarbeidet. Kommuner over 10 000 innbyggere har som kommunestyrer dobbeltstemme i denne ordningen.

4. Informasjon om selskapet – hvem skal ivareta dette og oppdatere informasjonen?

På kommunenes hjemmesider skal det være lenker til de interkommunale virksomhetenes hjemmesider. Offentlige rapporter, meldinger og andre dokumenter skal være tilgjengelig der.

Hva skal være forankret hos Regionrådet?

5. Antall deltakere i representantskap – ønsker alle dette og vil det være mulig å få det til?

Det anbefales at det til selskapenes representantskap velges 1 representant med tilstrekkelig antall varamedlemmer i rekke.

I selskap hvor eierne hver har flere enn én representant i representantskapet, vil det respektive kommunestyret avgjøre hvilken representant som er stemmeberettiget.

6. Hva synes dere om forslaget om oppnevne en ansatt i kommunen som kontaktperson for hvert selskap (kan selvfølgelig være en som er ansvarlig for flere selskaper)?

For hvert selskap bør det opprettes faglige og administrative møteplasser mellom eierkommunene og selskapet. Her skal blant annet følgende forhold behandles:

- *Avklaring av selskapets rolle som tjenesteleverandør og ev. kompetanseplanlegger.*
- *Saker i grensesnittet mellom selskapet og kommunens virksomheter.*
- *Utvikling og ivaretagelse av bestillerkompetansen i eierkommunene.*
- *Sikring av partenes innflytelse i utviklingsarbeid.*

Hver kommuneadministrasjon skal oppnevne én ansatt som kontaktperson for selskapet. Kontaktpersonen skal følge opp samarbeidssaker av administrativ eller faglig art.

7. Er dette en grei måte å honorere styremedlemmer på i Salten?

Styregodtgjørelsen skal reflektere styrets ansvar, kompetanse, tidsbruk og virksomhetens kompleksitet. Styreverv i selskaper må også vurderes i forhold til det personlige økonomiske og strafferettslige ansvaret dette vervet innebærer, og bør godtgjøres deretter.

Styremedlemmene bør få et faste styrehonorarer som skal dekke godtgjørelse til styremøter (ordinære og ekstraordinære) og forberedelser til disse. Det bør differensieres mellom styreleder, nestleder, ordinært styremedlem og varamedlem, hvor sistnevnte får honorar for oppmøte. Telefonmøter av konsulterende karakter godtgjøres ikke med møtehonorer.

Ev. tapt arbeidsfortjeneste og reiseutgifter dekkes etter regning. Sistnevnte i henhold til gjeldende satser i Statens reiseregulativ.

Ved fravær fra mer enn 1/3 av styremøtene i en periode foretas det en forholdsvis reduksjon i godtgjørelsen.

Valgkomiteen foreslår satsene på styrehonoraret, som en parallell prosess til innstilling på styrerepresentanter.

Eventuelle økte satser for honorering kan omfatte midlertidige, særskilte hensyn. Slik som for eksempel arbeidsintensiv periode.

Skal det utarbeides en eierstrategi for hvert enkelt selskap?

Saltenkommunene skal sammen utforme en eierstrategi for hvert selskap de deltar i. Denne vil, sammen med selskapsavtalen eller vedtektene, være kommunenes styringsdokument i forhold til dette selskapet.

Formålet med eierstrategien er tredelt: Den gir eierne et godt verktøy til å styre selskapet, sikrer at selskapets formål etterleves og gir selskapet forutsigbare rammer for drift og utvikling.

Eierstrategien vil danne grunnlaget for selskapets strategi og synliggjør bakgrunnen for hvorfor kommunene eier selskapet.

Rydde i kml. § 27 samarbeid og ikke etablere flere samarbeid etter § 27?

Flere av samarbeidene i Salten er organisert som § 27 samarbeid. Noen av disse er også selvstendige rettssubjekt. Det er igangsatt et arbeid med å rydde opp i disse.

Det er ikke ønskelig å etablere flere slike samarbeid mellom Saltenkommunene. Nye samarbeidsløsninger skal organiseres etter de mer formaliserte samarbeidsløsningene i kommuneloven eller etter selskapslovgivningen.

Her er det et lite problem i forhold til det nye anskaffelsesregelverket – Advokatfirma Hjort har gjort en vurdering for KMD og kommet til at det ikke er mulig med egenregi for administrative vertskommunesamarbeid og tvil om vertskommunesamarbeid med nemnd. Jeg tror sistnevnte holder, men førstnevnte er et problem. Dvs. kommunene må ut på anbud for å benytte seg av tjenestene levert av disse om kjøp av tjenester overstiger terskelverdien(e). F.eks innkjøpsamarbeidet i Salten.

Dette må ordnes opp i:

Noen forhold det bør vedtas å rydde opp i, for at Salten kommunene skal fremstå som troverdige når de presenterer sin eierstrategi:

1. IRIS-fondet

Forhold rundt fondet bør være mer åpent. Blant annet vilkår for å søke og søknadsfrist bør være tilgjengelig. Videre bør det vurderes om det skal få en friere stilling i forhold til IRIS Salten enn det har i dag. F.eks kan representantskapet i IRIS oppnevne et styre til å forvalte fondet i henhold til noen retningslinjer. Fondet blir da skilt fra styret og administrasjonen i IRIS Salten. Åpenhet og forutsigbarhet er stikkordene her.

2. Avklaring av roller IRIS Salten og Regionrådet

IRIS Salten sitt formål er å utføre offentlige tjenester for sine eiere.¹

Selskapets visjon er:

«Iris Salten IKS skal skape samarbeid til nytte for hele Salten, og gjøre det lønnsomt for våre eiere å samarbeide. Vi skal bidra til å utvikle regionen, skape kompetanse og nye muligheter i og for kommunene.»

Selskapet arbeider innenfor tre ulike akser som er

- 1) avfallshåndtering,
- 2) interkommunal utvikling
- 3) eierskap.

Selskapet har egne hovedstrategier for alle disse. Hovedstrategiene for interkommunal utvikling er:

- *Iris Salten IKS skal være en tilrettelegger og pådriver for interkommunalt samarbeid.*
- *Iris Salten IKS skal i den grad våre eiere ønsker det, arbeide og tilrettelegge for selskapsorganisering av offentlige tjenester.*

Iris Salten AS har de siste årene ledet ulike prosjekt på oppdrag fra representantskapet og ut fra felles interesser blant eierkommunen. Mange prosjekt er avsluttet. Noen av dem har ledet til nye interkommunale samarbeid, eksempelvis Salten Brann IKS, noen av dem har blitt lagt på is, uten at det har vært ønske om å fortsette samarbeidet, eksempelvis IKT-prosjektet i Salten.

Ved gjennomgang av representantskapets sakspapirer finner vi at styret har arbeidet med strategier for selskapet. I saksfremlegget til sak 2012/16 (rep) vises det til at styret våren 2012 vedtok følgende strategier for arbeid med å tilrettelegge for interkommunalt samarbeid:

- *Iris Salten skal være initiativtaker og pådriver for samarbeid om offentlig tjenester på tvers av kommunegrensene i Salten.*
- *Iris Salten skal bidra til endringer og innovasjon innenfor offentlig/kommunal tjenesteyting.*
- *Midler fra Iris-fondet er en viktig katalysator for å nå Iris sine mål. Disse midlene skal brukes i prosjekter som faller inn under satsningsområde, og for øvrig i henhold til Kriterier for støtte til interkommunalt samarbeid.*

Selskapet tar sine visjoner og mål på alvor og jobber kontinuerlig med dette i egne organ, slik en ser fra denne styresaken.²

I formålsparagrafen i vedtektene til Regionrådet i Salten står følgende:

Hovedmålsetningene for det interkommunale samarbeidet er å styrke næringsgrunnet og den offentlige tjenesteyting gjennom å:

- *samordne eksisterende og vurdere nye, interkommunale samarbeidsordninger*

¹ Se «Eierstyring i interkommunale selskaper Case: Iris Salten IKS» MBA HHB Bodø BE323E (2012).

² Se «Eierstyring i interkommunale selskaper Case: Iris Salten IKS» MBA HHB Bodø BE323E (2012).

- *profilering av Salten og ivareta regionens interesser utad*
- *økt påvirkning av fylkeskommunal og statlig tjenesteproduksjon*
- *medvirke til større åpenhet, samarbeid og gjensidig informasjon mellom kommunene*

Er det et klart og tydelig skille mellom Regionrådet og IRIS Salten hva gjelder interkommunale samarbeid i Salten?

Om det er tydelig for noen må dette formidles til alle dem som synes det er utydelig. Er det ikke tydelig, må det ryddes opp i. Dette har med forutsigbarhet og åpenhet å gjøre.

3. Regionrådets rolle

Slik det fremstår nå, er regionrådet som en samkommune for kommunene i Salten. Fylkeskommunen bruker også Regionrådet som høringsinstans. Nye samarbeid organiseres under Regionrådet og det ansettes på ulike områder. Det er styrer for de ulike virksomhetsområdene, men arbeidsgiveransvaret ligger til Regionrådet ved AU (?). Oppgaven er løstrevet fra hva Regionrådet egentlig var ment å være, eller.....?

Hva er egentlig Regionrådet i Salten, og hvor vil kommunene med Regionrådet?

4. Nordlandsmuseene

Kommuner i Salten har etablert en driftsstiftelse for museene i regionen. Dette synes ikke å fungere optimalt. Muligens er tiden inne for å evaluere Nordlandsmuseene med tanke på best mulig drift av museene i regionen. Kommunene kan som museumseiere evaluere dette, ikke som stiftere av stiftelsen.

Kanskje styret i stiftelsen også ønsker en evakuering?

SAK 24/14

Godkjenning av protokoll fra kontrollutvalgets møte 13. oktober 2014

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
15.12.2014

Vedlegg:

- Protokoll fra kontrollutvalgets møte 13. oktober 2014

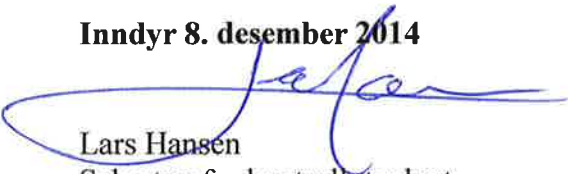
Bakgrunn for saken:

Protokoll fra kontrollutvalgets forrige møte legges frem til godkjenning.

Forslag til vedtak:

Protokoll fra kontrollutvalgets møte 13. oktober 2014 godkjennes.

Inndyr 8. desember 2014

Lars Hansen
Sekretær for kontrollutvalget